

ויקרא פרשת אנשים וצבים ע"י

10 כִּי אֶת-כָּל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-
11 אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנַגְּהָ וְלִזְרַעְךָ עַד-עוֹלָם: וְשַׁמְתִּי אֶת-זֶרְעֶךָ כַּעֲפַר
הָאָרֶץ אֲשֶׁר וְאִם-יִוְכַל אִישׁ לְמֹנֹת אֶת-עֵפֶר הָאָרֶץ גַּם-זֶרְעֶךָ יִמְנָה:
12 קִיַּם הַתְּהַלֵּךְ בְּאָרֶץ לְאַרְכָּה וּלְרַחֲבָה כִּי לְךָ אֶתְנַגְּהָ: וַיֹּאמֶר
אֲבָרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֶיךָ מִמְּרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן וַיְבַרְשֵׁם מִזֶּבַח
לַיהוָה:

בט ח"ג

8 וַיִּקְרָא פְּרֻעָה לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לְמַה לָּא-
9 יִט הַגְּדַת לִי כִּי אֲשַׁתְּךָ הִוא: לְמַה אֲמַרְתָּ אֶתְחִי הִוא וְאָקַח אֶתָּה לִי
10 כ לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה אֲשַׁתְּךָ קַח וְלֶךְ: וַיֵּצֵא עָלָיו פְּרֻעָה אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַחוּ
11 א אֹתוֹ וְאֶת-אִשְׁתּוֹ וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ: וַיַּעַל אֲבָרָם מִמִּצְרַיִם הִוא וְאִשְׁתּוֹ
12 ב וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הִנְגַּבְהָ: וְאַבְרָם כְּבָד מְאֹד בְּמִקְנֵה בְּכֶסֶף
13 ג וּבְזָהָב: וַיִּלְךְ לְמִסְעָיו מִמִּגְדוֹ וְעַד-בֵּית-אֵל עַד-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר-הָיָה
14 ד שֵׁם אֵהְלֶה בְּתַחֲלָה בֵּין בֵּית-אֵל וּבֵין הָעֵי: אֶל-מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר-
עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא שֵׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם יְהוָה: (טו)

15 וַיְבַרְשֵׁם מִזֶּבַח, נִתְנַבֵּא שְׁעִתִּידִין בְּנֵיו לְהַכְשֵׁל שֵׁם עַל עוֹן
עַן וְהַתְּפַלל שֵׁם עֲלֵיהֶם²³.

טו: ט

16 בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי, אִיר אֲרַעְזוֹר לְעוֹלָם
17 וְקָדִים אָדָם תְּפִלָּה לְצָרָה, שְׁאֵלְמֵרָא
הַקָּדִים אֲבָרָהִם תְּפִלָּה לְצָרָה בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין
הָעֵי, לֹא נִשְׁתַּיֵּד מִדְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל שְׂרִיד וּפְלִיטָה.
18 בַּעַל מִנְצִיחַ מַג'

12 *כִּימָאָה וְעֶשְׂרִים זְקֻנִים וּבָהֶם כַּמָּה נְבוֹאִים
תִּיכְנֹו שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּרֻכּוֹת עַל הַסֹּדֵר *ת"ר
13 *מִנְיָן שְׁאוּמְרִים אֲבוֹת שְׁנָאֵמֵר *הָבֹו לֵה' בְּנֵי־הַיְהוּדִים
אֵלִים וּמִנְיָן שְׁאוּמְרִים נְבוֹרוֹת שְׁנָאֵמֵר *הָבֹו
14 לֵה' כְּבוֹד וְעוֹז וּמִנְיָן שְׁאוּמְרִים קְדוּשׁוֹת
שְׁנָאֵמֵר *הָבֹו לֵה' כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְּׁתַחֲוֹו לֵה'
15 בְּהַדְרַת קְדוּשָׁה
וְמָה רָאוּ לֹמֵר גְּאוּלָּה בְּשִׁבְעִיעִית אִמֵּר רַבָּא
מִחוּךְ שְׁעִתִּידִין לִינְאֵל בְּשִׁבְעִיעִית לְפִיכָךְ
קְבֻעָה בְּשִׁבְעִיעִית וְהֵאֱמַר כֹּר *בְּשִׁשִּׁית קוּלוֹת
בְּשִׁבְעִיעִית מִלְחָמוֹת בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית בֵּן דּוּד בֹּא מִלְחָמָה נִמְוִי אֶתְחַלְתָּא דְגְּאוּלָּה
הִיא וְמָה רָאוּ לֹמֵר רַפּוּאָה בְּשִׁמְנִית אִמֵּר רַבִּי אַחָא מִחוּךְ שְׁנַתְנָה מִלְּהָ
בְּשִׁמְנִית שְׁצִיכָה רַפּוּאָה לְפִיכָךְ קְבֻעָה בְּשִׁמְנִית

13 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֲנוֹשׁ לְשִׁבְרֶךָ נִחְלָה מִכְּתָב: אִי־דָן דִּינֶךָ לְמִזְוֹר
14 י רַפּוּאָת תְּעִלָּה אִין לְךָ: כָּל-מֵאֲהַבֶּיךָ שְׁכַחוּךָ אוֹתְךָ לֹא יִדְרֹשׁוּ כִּי
15 טו מִכֶּת אֲוִיב הַכְּתִיב מוֹסֵר אֲכֹרִי עַל רֵב עֲוֹנֶךָ עֲצָמוֹ חֲטָאתְךָ: מַה-
16 תִּזְעַק עַל-שִׁבְרֶךָ אֲנוֹשׁ מִכְּאֵבְךָ עַל רֵב עֲוֹנֶךָ עֲצָמוֹ חֲטָאתְךָ עֲשִׂיתִי
17 טז אֵלָה לְךָ: לָכֵן כָּל-אֲכִלֶיךָ וְאֲכָלוּ וְכָל-צָרֶיךָ כָּלֵם בְּשִׁבְיָ יִלְכוּ וְהָיוּ
18 יי שְׂאִסְיָ לְמִשְׁטָה וְכָל-בְּנוֹיךָ אֶתָּם לְבוֹ: כִּי אֵעִלָּה אֲרַכָּה לְךָ
וּמִמְכּוֹתֶיךָ אֲרַפְּאֵךְ נְאֻם-יְהוָה
19 יב כַּמִּיבֹו ז'

14 ח הַהוֹרֵג אֶת הַטְּרִיפָה אַעֲיֵפ שְׂאוּכַל וְשׁוֹתָה
וְמַהֲלֶךְ בְּשׁוֹק הָרִי זֶה פְּטוֹר מִדִּינֵי אָדָם. וְכַל אָדָם בְּחֻזְקַת שְׁלָם הוּא וְהַהוֹרֵגוֹ נְהַרֵּג עַד שִׂיּוּדַע בּוֹדָאֵי שׁוֹה טְרִיפָה
וַיֹּאמְרוּ הַרּוּפָאִים שְׂמַכָּה זֶה אִין לֵה תְעִלָּה בְּאָדָם וּבֵה יָמוֹת אִם לֹא יִמִּיתֵנוּ דְבַר אַחַר: כַּמִּיבֹו ז'
15 טז כַּמִּיבֹו ז'

15 וְנִתְתַּי לְךָ, טוֹכֵן שְׁלֵא יִרְשׁוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
16 אֶרֶץ. לְנַעַן מֵאֲבוֹתֵיהֶם אֲלֵא *בְּזֻכּוֹת* הַמִּגְלָה,
17 קַר מִנֵּת בֵּן-נִיתְנָה: הָאֲרִיץ, לְאַבְרָהָם עַר שׁוּמְלוֹ, וְעַר
18 כֵּן נִיתְנָה לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. עַר שׁוּמְלוֹ, וְעַר דְּבַר
19 זֶה צִוּוּת הַקְּבִיטָה לְיִהוֹשֻׁעַ לְיִמְלוֹל *אֵל* יִשְׂרָאֵל כַּעֲת
20 שְׁבָאוּ לְיִכָּנֵם לְאֶרֶץ, שְׁאֵלְמֵרָא לֹא הָיוּ מוֹלִיחַ לֹא
21 הָיוּ יוֹלָדִים לְהַכְנֵם לְאֶרֶץ.
22 מַנְצֵל מִיּוֹד אֲלֵי

10 א וַיִּרְא אֱלֹו יְהוָה בְּאֵלֶיךָ מִמְּרָא וְהוּא יֵשֶׁב פֶּתַח-הָאֵהָל כַּחַם הַיּוֹם:
11 ב וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיִּרְא וַיִּרַץ לְקִרְאתָם
12 ג מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אֲרֻצָּה: וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-נָא מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
13 ד אֵל-נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: יִקְחֵנָא מֵעַט-מֵיַם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ
14 ה תַּחַת הָעֵץ: וְאָקַחְתָּ פַתְלָחִם וְסַעֲדוּ לְבַבְכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי-עַל-כֵּן
עַבְדְּכֶם עַל-עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: טז וַיֵּאָו

8 (ב) וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים, אֶחָד לְבָשָׂר אֶת שְׂרָה וְאֶחָד לְהַפּוֹךְ אֶת
9 סְדוּם וְאֶחָד לְרַפּוּאָת אֶת אֲבָרָהִם⁹, שְׁאִין מִלֵּאךְ אֶחָד עוֹשֶׂה שְׁתֵּי
10 שְׁלִיחִית¹⁰. תְּדַע לְךָ שְׁכַל הַפְּרֻשָׁה הוּא מְזַכִּיחַ בְּלִשׁוֹן רַבִּים:
וַיֵּאכְלוּ (לְהֵלֵךְ פְּסוּק ח), וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו (שֵׁם ט), וּבְכַשׁוּרָה נֹאמַר:
וַיֹּאמֶר שׁוֹב אֲשׁוֹב אֵלֶיךָ (שֵׁם י), וּבְהַפְּיִכַת סְדוּם הוּא אוֹמֵר: כִּי לֹא
אוֹכַל לְעִשׂוֹת דְּבַר (לְהֵלֵךְ יט כב), לְבַלְתִּי הַפְּכִי (שֵׁם כא). וּרְפָאֵל
שְׂרַפָא אֶת אֲבָרָהִם הֵלֵךְ מִשֵׁם לְהַצִּיל אֶת לוֹט¹¹, הוּא שְׁנֹאמַר: וַיְהִי
כַהּוֹצִיאִם אוֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמְּלַט עַל נַפְשֶׁךָ (שֵׁם יז), לְמַדַּת
שֶׁהָאֶחָד הִיָּה מְצִיל.
טז (טז)

10 (א) וַיִּרְא אֱלֹו, לְשׁוֹן רִשׁוֹ, לְבַקֵּר אֶת הַחֹלָה, אִמֵּר רַבִּי
11 חַמָּא בַר חִנִּינָא יוֹם שְׁלִישִׁי לְמִלְתּוֹ הִיָּה וּבֹא הַקְּבִי"ה וְשָׁאֵל בּוֹ!
וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים. הַמְּלַאכִים שְׁבָאוּ אֵלָיו בְּדַמוֹת אַנְשִׁים
שְׁלֹשָׁה, אֶחָד לְבָשָׂר אֶת שְׂרָה וְאֶחָד לְרַפּוּאָת אֶת אֲבָרָהִם וְאֶחָד
לְהַפּוֹךְ אֶת-סְדוּם, וּרְפָאֵל שְׂרִיפָא אֶת אֲבָרָהִם הֵלֵךְ מִשֵׁם לְהַצִּיל אֶת
לוֹט, שְׁאִין זֶה שְׁתֵּי שְׁלִיחֹת, כִּי הִיָּה בְּמִקְוֵם אַחַר וְנִצְטוּוֹה בּוֹ אַחַר
כֵּן, אוֹ שְׁתֵּיהֶן לְהַצִּיל.
טז (טז)

12 הַנְּבוֹכִים² נֹאמַר כִּי הַפְּרֻשָׁה כָּלָל וּפְרֻט, אִמֵּר הַכְּתוּב תַּחֲלָה כִּי
13 נִרְאָה אֵלָיו הַשֵּׁם בְּמִרְאוֹת הַנְּבוּאָה, וְאִיךְ הִיָּתָה הַמִּרְאָה הַזֹּאת, כִּי
נִשָּׂא עֵינָיו בְּמִרְאָה וְהִנֵּה ג' אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו, וַיֹּאמֶר אִם נָא
מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, זֶה סְפוּרָה מַה שְׁאִמֵּר בְּמִרְאָה הַנְּבוּאָה לְאֶחָד
מֵהֶם הַגְּדוּל שְׁבָהֵם. וְאִם בְּמִרְאָה לֹא נִרְאוּ אֵלָיו רַק אַנְשִׁים
אוֹכְלִים בָּשָׂר, אִיךְ אִמֵּר וַיִּרְא אֱלֹו ה'י³, כִּי הִנֵּה לֹא נִרְאָה לוֹ הַשֵּׁם
לֹא בְּמִרְאָה וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה, וְכַכָּה לֹא נִמְצָא בְּכָל הַנְּבוּאוֹת, וְהִנֵּה
לְדַבְּרֵיו לֹא לֶשֶׁה שְׂרָה עוֹגוֹת וְלֹא עָשָׂה אֲבָרָהִם בֵּן בַּקֵּר (טז)

13 וְהִנֵּה פִירוּשׁ הַפְּרֻשָׁה הַזֹּאת, אַחֲרֵי שְׁאִמֵּר כִּי בְעֵצֶם הַיּוֹם
14 הַזֶּה נִמּוֹל אֲבָרָהִם (לְעִיל יז כו), אִמֵּר שְׁנֹרָאָה אֵלָיו הַשֵּׁם בְּהִיּוֹתוֹ
חֹלָה בְּמִילְתּוֹ, יוֹשֵׁב וּמִתְקַרֵּר בְּפִתַח אֵהָלוּ מִפְּנֵי חוּם הַיּוֹם אֲשֶׁר
יַחֲלִישֵׁנוּ, וְהַזְכִּיר זֶה לְהוֹדִיעַ שְׁלֹא הִיָּה מִתְכַוֵּן לְנְבוּאָה לֹא נּוֹפֵל
עַל פְּנֵיו וְלֹא מִתְּפַלֵּל, וְאִף עַל פִּי כֵּן בֹּאָה אֵלָיו הַמִּרְאָה הַזֹּאת.
בְּאֵלֶיךָ מִמְּרָא, לְהוֹדִיעַ הַמְּקוֹם אֲשֶׁר בּוֹ נִימּוֹל, וְזֶה גִילּוֹי הַשְּׁכִינָה
אֵלָיו לְמַעֲלָה וּכְבוֹד לוֹ, כְּעִינֵן שְׁנֹאמַר בְּמִשְׁכַּן וַיִּצְאוּ וַיְבַרְכוּ אֶת
הָעַם וַיִּרְא כְּבוֹד ה' אֵל כָּל הָעַם (וַיִּקְרָא ט כג), כִּי מִפְּנֵי הַשְּׁתַדְּלוֹתֵם
בְּמִצְוֹת הַמִּשְׁכַּן זָכוּ לְרֵאִיית הַשְּׁכִינָה. וְאִין גִּלּוֹי הַשְּׁכִינָה כֹּאֵן וְכֹאֵן
לְצוּוֹת לְהֵם מִצְוָה אוֹ לְדַבּוֹר כָּלֵל³¹, אֵלָא גְּמוּל הַמִּצְוָה הַנַּעֲשִׂית
כְּבוֹר, וְלְהוֹדִיעַ כִּי רַצָּה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, כְּעִינֵן שְׁנֹאמַר אִנִּי
בְּצַדִּק אַחֲזָה פְּנִיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תִּמּוֹנְתְךָ (תְּהִלִּים יז טו).

14 וַיֹּאמֶר אֲבָרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֵה-לוֹ
15 הֵשֶׁה לְעִלָּה בְּנֵי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר-
לוֹ הָאֱלֹהִים וַיְבַרְשֵׁם אֲבָרָהָם אֶת-הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֵךְ אֶת-הַעֲצִים וַיַּעֲקֹד
אֶת-יִצְחָק בְּנֵו וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל-הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֲצִים: טז וַיֵּאָו

16 אֶת-שְׂרָי אִשְׁתּוֹ וְאֶת-לוֹט בֶּן-אֶחָיו וְאֶת-כָּל-רִכּוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת-
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר-עָשׂוּ בְּחִבְרוֹן וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֲרֻצָּה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֲרֻצָּה כְּנָעַן:
וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֵם עַד אֵלּוֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אָז ו
בְּאֶרֶץ: וַיִּרְא יְהוָה אֶל-אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזֶרְעֶךָ אֶתָּן אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת ז
וַיְבַרְשֵׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו: וַיַּעֲתֵק מִשֵׁם הַהָרָה מִקְדָּם לְבֵית-ה'
אֵל וַיִּט אֵהְלָה בֵּית-אֵל מֵיַם וְהָעֵי מִקְדָּם וַיְבַרְשֵׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא
בְּשֵׁם יְהוָה:

כַּמִּיבֹו ז'

אחרי הדברים האלה רבי לוי אומר אחר דבריו של רשמיאל ליתחוק אילי ישמעאל ליתחוק אנכי גדול ממך במצות שאתה מצת כן שמונת ימים ואני בן י"ג שנה אמר לו וכאבר אחר אתה סגרת בה אם אסר לוי הקמיה זכה עצמך לפני אני זוכה מידי זמאלהים נסח את אברהם.

(108)

(נב) קרא אפרים. על שם אבות אברהם ויצחק שני' בהם אפר. אברהם שנאמר ואנכי עפר ואפר. יצחק כאפר על גבי המזבח דאפרים משמע שתי אפרות. ולכך נקראו ישראל על שם אפרים שני' הבן יקיד לי אפרים:

ג' ע' א' ס' (109)

מני אפרים שרשם בעמלק

ס' א' ס' ה'

הקדושה בעבור מילה היתה שבהבן ועתידים בני ישמעאל לשלם בארץ הקדושה כשהוא ריקם מרובל ומן רב. כמו שהמילה שלהם ריקנית כלו שלמות. והם יעבבו לבני ישראל כלשונם למקומם. עוד מוזכרת וכות הדוא של בני ישמעאל. ועתידים בני ישמעאל לעורר מלחמות חזקות בעולם.

זוהי חזון

ישראל מעל בתרם ויקח עקן בן פרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה מן החרם ויחר אף יהוה בבני ישראל: וישלח יהושע אנשים מיריחו ה' אשר עם בית און מקדם לבית אל ויאמר אליהם לאמר עלו ורגלו את הארץ ויעלו האנשים וירגלו את העי: וישבו אליהושע ויאמרו אליו אל יעל כל העם כאלפים איש או כשליש אלפים איש יעלו ויכו את העי אל תניגע שמה את כל העם כי מעט המה: ויעלו מן העם שמה כשליש אלפים איש ויגשו לפני אנשי העי: ויכו מהם אנשי העי כשליש וישא איש וירדפום לפני השער עדי השברים ויכום במורד וימס לבב העם ויהי למים: ויקרע יהושע שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני ארון יהוה עדי הערב הוא וקני ישראל ויעלו עפר על ראשם: ויאמר יהושע אהה אדני יהוה למה העברת העביר את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו הוא לנו ונשב בעבר הירדן: בי אדני מה אמר אחרי אשר הפך ישראל ארץ לפני איביו: וישמעו הפנעני וכל יבני הארץ ונסבו עלינו והקריתו את שמנו מן הארץ ומה מעשה לשמך הגדול: ויאמר יהוה אליהושע קם לך למה זה אתה נפל על פניך: חטא ישראל וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כחשו וגם שמו בכליהם: ולא יכלו בני ישראל לקום לפני איביהם ערף יפנו לפני איביהם פי היו לחרם לא אוסרף להיות עמכם אם לא תשמידו החרם מקרבכם: קם קדש את העם ואמרת התקדשו למחר כי כה אמר יהוה אלהי ישראל חרם בקרבך ישראל לא תוכל לקום לפני איביך עדי הסירכם החרם מקרבכם:

יבוע

ויעלו עפר על ראשם. ד"א ר' אלעזר התחילו מצוירים וכוונת של אברהם אבינו שנאמר ויאנכי עפר ואפר אסרו כלום בנה טובה אברהם בעי אלא בשביל שלא יפלו בניו בעי:

ח' ק' ט' ע' (110)

אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר בר' שמעון כל מקום שאתה מוצא דבריו של רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי בהגדה עשה אונק' * כאפרכסת דניס' לא מרבכם מכל העמים חשק ה' בכם וגו' אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל חושקני בכם שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני נתתי גדולה לאברהם אמר לפני ואנכי עפר ואפר שנת למשה ואהרן אמר ונחמנו כה לרוד אמר ו' ואנכי תולעת ולא איש אבל עובדי כוכבים אינן כן נתתי גדולה לנמרוד אמר הבה נבנה לנו עיר ופרעה אמר כו' ה' לסנהריב אמר מי בכל אלהי הארצות וגו' לנבוכדנצר אמר אעלה על במתי עב לחורם מלך צור אמר מושב אלהים ישבתו בלב ימים

ג' ו' יוסף ילד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע פתן און: ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כיי נשני ב' אלהים את פלי עמלי ואת פלי בית אבי: ואת שם השני קרא אפרים כיי הפרני אלהים בארץ עניי:

א"ר יצחק שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה, מלך פרס מתגרה במלך ערבי והולך מלך ערבי לארם ליטול עצה מהם והוזר מלך פרס ומחריב את כל העולם וכל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים ונופלים על פניהם ויאחזו אותם צינים כצירי יולדה, וישראל מתרעשים ומתבהלים ואומר להיכן נבוא ונלך להיכן נבוא ונלך, ואומר להם בני אל תהיראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם מפני מה אתם מתיראים אל תיראו הגיע זמן גאולתכם, ולא כגאולה ראשונה גאולה אחרונה כי גאולה ראשונה היה לכם צער ושעבוד מלכויות אחרה אבל גאולה אחרונה אין לכם צער ושעבוד מלכויות אחריה:

י' ק' ט' ע' (111)

שנו רבותינו בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם, ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שורח עליכם שנאמר קופי אחרי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח ועליכם בלבד זרח ולא על עובדי אלילים שנאמר כי הנה החשך יכסה ארץ, שנו רבותינו עתידין אבות העולם לעמוד בניסן ואומרים לו אפרים משיח צדקנו אע"פ שאנו אבותיך אתה טוב ממנו שסבלת עונות בנינו ועברו עליך מרות קשות ורעות מה שלא עברו על הראשונים ועל האחרונים, והיית שחוק ולעג באומות בשביל ישראל וישבת בחשך ואפלה ועינוך לא ראו אור וצפר עורך על עצמך וגופך היה יבש כעץ ועינוך חשכו מצום וכחך יבש כחרס וכל אלו מפני עונות בנינו, רצונך יהנו בנינו מטובה זו שהשפיע הקב"ה לישראל, שביא בשביל צער שזערת עליהם ביותר וחבשוך בבית האסורים אין דעתך נוחה מהם, אומר להם אבות העולם כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם ובשביל בניכם שיהנה מטובה זו שהשפיע הקב"ה לישראל, אומרים לו אבות העולם אפרים משיח צדקנו תנוה דעתך שהנחת דעת קונך ורעתנו.

י' ק' ט' ע' (112)

רבי שמעון בן יוחי אומר (א) אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הדואה אותו מיד מתרפא ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגל חמה

ג' א' ט' א' (113)

ש' א' ט' א'